

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośniami . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośniami . . .	8,87 "

Strajki, inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 16 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Poniedziałek Honorata i Zenona
Wtorek: Wiktorji

CHOJNICE, wtorek dnia 23 grudnia 1930

Strona wschód 8 11 zachód 15,46
Księżyca wschód 10,32 zach. 7,47

Uwolnienie posła Korfantego

W sobotę w południe córka senatora i posła na Sejm Śląski Korfantego zgłosiła się do sędziego śledczego Demanta, który obiecał na ten dzień dać jej odpowiedź w sprawie zwolnienia ojca.

Pannie Korfantównie polecono udać się do więzienia mokotowskiego z tem, że równocześnie wydane będą zarządzenia zwolnienia.

Prócz córki Wojciecha Korfantego przybyli do Mokotowa posłowie Roguszczyk i Kopot których klub katolicko — ludowy w Sejmie Śląskim wydelegował do Warszawy w związku ze sprawą zwolnienia oraz przedstawiciele katowickiej Polonji.

Przybyli oczekiwali dość długo, gdyż senator Korfanty zęgnął się jeszcze z gen Zymirskim z

którym podczas spacerów więziennych często rozmawiał — O godzinie 3,40 przybył sen Korfanty do kancelarii więziennej gdzie ze łzami w oczach przywitał się z córką i przybyłymi delegatami, którzy wręczyli mu dwa bukiety kwiatów — Następnie zapanował uroczysty i rzeźwy — Kiedy pos Korfanty wsiadał z rodziną do oczekującego go samochodu zebrani przed bramą więzienia strażnicy salutowali odjeżdżającego posła.

Senator Korfanty wygląda dobrze i czuje się już obecnie lepiej — O godzinie 7,40 wieczorem kurjerem wiedeńskim odjechał poseł Korfanty do Katowic.

Nowa nota niemiecka przeciwko Polsce zgłoszona do Ligi Narodów

Rząd Rzeszy Niem za pośrednictwem niemieckiego konsula generalnego hr Völkera w Genewie przesłał zastępcy sekretarza generalnego Ligi Narodów markizowi Pauluczi nową notę niemiecką przeciwko Polsce.

Nota ta oskarża władze polskie o stosowanie terroru wyborczego przeciwko mniejszości niemieckiej na Pomorzu polskim i w Poznańskim.

Według informacji prasy niemieckiej nota składa się z 3 części: 1) z krótkiego wstępu; 2) z właściwych wyliczeń rzekomych wypadków — ograniczenia prawa wyborczego mniejszości niemieckiej oraz 3) z wniosków — Dla uzasadnienia swej skargi rząd niemiecki powołuje się na art 7 umowy o ochronie mniejszości zawartej w roku 1922 między rządem polskim a mocarstwami sojuszniczymi.

Odpowiedź posła Krzyżanowskiego na pismo prof Uniwersytetu Jagiellońskiego

W piątek w południe poseł Krzyżanowski złożył w dziekanacie prawniczym Uniw Jagiellońskiego swoją odpowiedź w której oświadcza że jako poseł sejmowy podjął kroki z powodu niepokojących oskarżeń w sprawie Brześcia że akcji tej nie zaniechał i nie zaniecha Rychle podjęcie śledztwa przez właściwe władze i ukaranie winnych jeżeli śledztwo potwierdzi oskarżenie, jest bezwarunkowo wskazane.

W końcu pos Krzyżanowski stwierdza zgodność wspólnych z profesorami zapatrywań na za sadniczą istotę sprawy.

Dymisja Rykowa

Jak donosi Telegrafen — Union z Kowna przewodniczący rady komisarzy związków sowieckich Rykow podał się do dymisji W piśmie wystosowanym do prezydium centralnego komitetu wykonawczego Rykow tłumaczy swój krok nadwyrężonym stanem zdrowia.

Po półgodzinnej dyskusji prezydium komitetu pod przewodnictwem Kalimina postanowiło przyjąć dymisję Rykowa — Równocześnie jako jego następcę wybrano Molotowa najbliższego współpracownika Stalina.

Centralny komitet wykonawczy Z S R R zwolnił z zajmowanego stanowiska na własne żądanie przewodniczącego rady komisarzy ludowych Z S R R Rykowa i mianował na jego miejsce Wiaczesława Molotowa.

Za działalność wywrotową

Sąd apelacyjny ogłosił wyrok w toczącej się od paru dni sprawie Andrzeja Czumy i tow oskarżonych o działalność wywrotową na terenie Zagłębia Dąbrowskiego.

Sąd apelacyjny zatwierdził wyrok sądu okręgowego skazujący Andrzeja Czumę na rok więzienia a jego 12 towarzyszy na kary po 3 i 4 lata ciężkiego więzienia.

Pomoc finansowa dla miast

Wobec ciężkiej sytuacji finansowej szeregu miast nie mogących spłacać rat rocznych od pożyczek zaciągniętych na cele inwestycyjne od firmy Ullen min skarbu postanowił przyjąć z pomocą zarządom tych miast.

Finansowa ta pomoc wyraża się w sumie 3700 złotych.

Nowy biskup warmiński ks Kaller intonuje pieśń polską Serdacza Matko

Nowy biskup warmiński ks Kaller rodowity Gornoślązak z Bytomia zna język polski i zwyczaj ludu polskiego — Zwiedzając po raz pierwszy parafie katolickie na polskiej Warmji wstąpił ks biskup Kaller do Gieltrzwaldu gdzie do licznie zebranych parafian przemówił w poprawnym języku polskim zachęcając ich aby byli wzorem dla tych licznych pielgrzymów, którzy przybywają rok rocznie na to święte miejsce i aby w każdej potrzebie udawali się do Najświętszej Paniienki bo nie słyszano dotąd aby uciekający się do Niej w potrzebie nie został przez Boga wysłuchany!

Następnie ks biskup odmówił po polsku Ojciec nasz i Zdrowaś oraz litanję do Najsświętszej Panny Marii patronki cudownego źródła w Gieltrzwaldzie a na koniec sam zaintonował pieśń Serdeczna Matko — Jeden z księży — germanizatorów dawał ludowi znaki aby po nierwszej zwrotce zakończyć bez lud polski tak śpiewał — a razem z nim ksiądz biskup że aż drżało w kościele Odjeżdżającego księdza biskupa zęgnął dziatwa polskiej szkoły i ochronki kłękając na drodze przed szkółką — Ksiądz biskup błogosławił dzieciom wychowawcom i szkole polskiej.

Hakatystom się to nie podobało.

Awańtury w Izbie francuskiej w dniu zamknięcia sesji

Paryż — Gdv premier Steeg odczytał na posiedzeniu izby deputowanych dekret zamykający sesję izby.

Centrum i prawica przyjęła dekret z oznaką żywego niezadowolnienia natomiast lewica frenetycznymi oklaskami — Premier Steeg zeszedł niezwłocznie z trybuny i udał się do kuluarów — Wobec trwania hałasu na sali, przewodniczący izby zawiesił posiedzenie.

Mimo to kilku deputowanych w dalszym ciągu rzucalo różne napastliwe okrzyki co spowodowało interwencję woźnych którzy przywrócili spokój — Po wznowieniu posiedzenia izby wielu deputowanych w dalszym ciągu protestowało przeciwko nagłemu zamknięciu sesji izby — w końcu przewodniczący poddał pod głosowanie projekt o zamknięciu izby który został przyjęty 278 przeciw 277 głosami.

Zesłanie księdza polskiego na Sybir

Kurja biskupia w Łucku otrzymała wiadomość, że proboszcz parafii katolickiej w Berdyczowie ks Mateusz Breńczuk został zesłany przez władze sowieckie do Tomsku na Syberji.

Generał Wł Sikorski w Paryżu

Jak donosi Kurjer Warszawski, bawiący w Paryżu generał Władysław Sikorski był podejmowany ostatnio obiadem przez marszałka Petaina w salonach Cafe de Paris — Przyjęcie dla gen Sikorskiego wydał gen Weygand szef sztabu generalnego armji francuskiej; na śniadaniu tem między innymi obecny był gen Gouraud, gubernator wojskowy miasta Paryża — Ostatnio zaś podejmował generała Sikorskiego były premier i minister wojny obecnie minister lotnictwa w gabinecie Steega Painleve.

Wybitni ci przedstawiciele wojskowości i polityki francuskiej wypróbowani przyjaciele Polscy wykazali żywe zainteresowanie przygotowującą się do druku w wydaniu francuskim książkę gen Sikorskiego o sojuszu polsko — francuskim i jego konsekwencjach dla polityki międzynarodowej.

Katol Agencja Prasowa o sprawie Brześcia

Katolicka Agencja Prasowa podaje co następuje: Interpelacja sejmowa zawiera opis tak potwornego znechania się nad posłami uwięzionymi w twierdzy brzeskiej, że sprawa ta stała się w ogromnej mierze zagadnieniem moralnym obchożącym żywo sumienie chrześcijańskie i domagającym się jaknajszyszego wyjaśnienia podanych w interpelacji zarzutów.

Między innymi jak podaje wniosek jednego z klubów sejmowych więźniom brzeskim odmówiono postugi religijnej czego nie odmawia się największemu nawet zbrodniarzowi — Opinji katolickiej kraju podwójnie na tem zależy aby zapobiec zgorzeniu publicznemu i obniżeniu moralności w państwie, po drugie — aby wytrącić broń wrogię Polsce propagandzie zagranicą Dzienniki zagraniczne również i katolickie pełne są opisów i komentarzy na temat Brześcia które rzecz prosta nie ułatwiają nam sytuacji na terenie między narodowym.

W żywotnym interesie państwa i moralności publicznej leży wyjaśnienie sprawy brzeskiej (Kurj Pozn nr 585)

Ofiary wulkanu

Do Hamburga nadeszła z Sumatry wiadomość o strasznej śmierci prof Wernera Borchardta zajętego badaniami oraz pomiarami wulkanu Merapi — Dr Borchardt przydzielony do Instytutu tropikalnego w Medani od dłuższego już czasu badał miejscowe warunki klimatyczne i w tym celu udał się w wraz z jednym z asystentów również Europejczykiem na szczyt wulkanu Merapi nieczynnego od lat 40 — W chwili gdy uczeni zamierzali zejść przy pomocy lin do krateru wulkanu zupełnie niespodziewanie zaczęła wyrzucać wielkie masy gorącej lawy — Uczniowie nie zdążyli uciec przed śmiertelnością żywiołem i zanim nadeszła pomoc zginęli w strasznych męczarniach — Zwłoki ich znaleziono zupełnie zwęglone.

Wstrząsająca zbrodnia w gabinecie lekarza

Łwów — W Komarnie pow Rudki wydarzył się wstrząsający wypadek.

Do miejscowego lekarza dr Blauera przybył wieśniak ze wsi Ciszewice niejaki Bumasz prosząc go o poradę — W chwili gdy lekarz wypisywał receptę Bumasz wyjął z przyniesionej ze sobą torby ostrą siekiere i ugodził nią dwukrotnie lekarza w tył głowy zabijając go na miejscu — Aresztowany w czasie zeznań przed policją symulował obłąkanie — Mimo to w pewnej chwili jako przy czynę zbrodni podał że dr Blauer spowodował swego czasu śmierć jego żony przez nieumiejętne leczenie za co Bumasz postanowił się zemścić.

Dotychczasowe dochodzenia potwierdziły po nad wszelką wątpliwość że morderstwo dokonane zostało z premedytacją.

Ciekawe odkrycia

Odkrycia archeologiczne są zwykle dziełem przypadku — Najwięcej tego rodzaju odkryć dokonuje się przy wykonywaniu robót polnych przy orce drenowaniu itp. — Roboty ziemne związane z budową szos, kolei itp. są niemniej wydajne w tym względzie — Toteż, jak można się było spodziewać podczas budowy kolei węglowej a w szczególności na odcinku, świeżo dokończonym Bydgoszcz — Gdynia dokonano niejednego ciekawego odkrycia — Jedno z nich bodaj najciekawsze doszło dzięki zbiegowi okoliczności dopiero w ostatnich tygodniach do wiadomości publicznej

Ponieważ dozorujący roboty ziemne nie są zwykle entuzjastami archeologii, znaleziska takie naogół ulegają albo zupełnemu zniszczeniu (o ile nie przedstawiają wartości materialnej) albo też rozprasza się z wielką szkodą dla nauki — Tak stało się też ze znaleziskami przedhistorycznymi z pod Żukowa (w pow. kartuskim) o których chcemy dać czytelnikom garść szczegółów

Znaleziono tam przede wszystkim dużą ilość bursztynu — Tuż pod Żukowem na głębokości 5 metrów natrafiono na warstwę tzw. ziemi niebieskiej, która zawierała wiele kawałków bursztynu Pracujący przy budowie kolei robotnicy skorzystali oczywiście ze sposobności ażeby napchać sobie kieszenie cennym złotem Bałtyku — Podobno jeden z robotników znalazł tam bryłę bursztynu o wadze kilku funtów — Gdzie się podzielała niewiadomo, prawdopodobnie powędrowała do Gdańska jak większość bursztynu znalezionego pod Żukowem; tylko część zdołał zakupić p. Trześniak z Gdyni znany z wyrobów bursztynowych

Znaleziono też pod Żukowem kilkakrotnie szczątki ludzkie i urny gliniane — Szkielety złożone na ementarzu żukowskim, natomiast z urn nie zdołano nic uratować gdyż uległy całkowitemu rozbięciu

W jednym z grobów — jak niesie wieść — znaleźli robotnicy lśniący pancerz — Sądząc że jest ze złota porozrywali go na drobne kawałki Inżynierowie, którzy na wiadomość o odkryciu przybyli na miejsce (klm 145-ty) zdołali uratować tylko parę ostróg sprzączkę i zapinkę, które to przedmioty odesłano do Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu

Ostrogi są brązowe o końcach spiczastych (nie kółkach); prawdopodobnie pochodzą z okresu późnorzymskiego (5-ty wiek po Chr.) — Tajemniczy pancerz i ostrogi zdają się wskazywać na to że w grobie pod Żukowem pochowano rycerza rzymskiego lecz w jakich okolicznościach o tem się pewnie nigdy nie dowiemy

Możliwe, że w tamtych stronach czeka naszych archeologów jeszcze niejedna niespodzianka — Tam gdzie prosty jak strzała odcinek trasy Żukowo — Gdynia skręca nagle na północny — za chód znajduje się w lesie wysoki kurhan dotąd niezbadany — Co kryje w swem wnętrzu okazało by jego szczegółowe zbadanie wykonane oczywiście pod kierownictwem fachowem

Dr Izydor Modelski,
pułkownik Szt. Gen.: w s. s.

Ignacy Jan Paderewski

W 70-tą rocznicę urodzin Wielkiego Syna Narodu

II

Paderewski przychodzi na świat w okresie najwyższych cierpień Narodu największego ucisku moskiewskiego ale zarazem i największej ofiar i samozaparcia się Narodu — Gwiazdą która przyświeca przyjsciu jego na świat jest knut i Sybir, krzyże mogiły i szubienice — W cierpieniu jednak nie zagasła wiara w jutro Polski

W tym momencie historycznym, we wsi Kurzyłowe na Podolu dnia 6 listopada 1860 roku, przychodzi na świat Ignacy Jan Paderewski z matki z domu Nowickiej, córki zesłańca na Sybir W tragicznych chwilach Narodu zrodzony stał się nie tylko Jego dumą i sławą ale i tym który zaważył ma na jego losach i wyzwoleniu z piętn niewoli

Nie po różach stało się życie Paderewskiego Niemowłóciem obumiera go matka — Na własne zdany później siły i pracę poświęca się muzyce A jakkolwiek nie wszyscy profesorowie Konserwatorium Warszawskiego przeczuwali w nim późniejszy talent a nawet odnosili się do niego bardzo krytycznie — Paderewski po studiach w Berlinie a w roku 1884 w Wiedniu u sławnego Leszetyckiego który widzi w nim gwiazdę swojej szkoły, daje się poznać wkrótce jako pierwszorzędnny pianista i kompozytor — Koncert w Wiedniu w roku 1887 zapewnia mu już wzięcie światowe, które stale rośnie aż wreszcie ogarnia całą kulę ziemską

W roku 1889 osiada na stałe w Szwajcarii w Riond Bosson — Pracuje bez wytchnienia twórczo i odtwórczo — Dom jego staje się ośrodkiem całej umysłowej i artystycznej elity świata — a niemniej i to głównie ośrodkiem myśli i troski politycznej i narodowej własnego Narodu i jego najwybitniejszych przedstawicieli — W tym roku

Nagły skon starosty powiatu szamotulskiego

W Poznaniu zmarł nagle starosta powiatu szamotulskiego Jan Nitostawski b. starosta pow. wilejskiego — Starosta Nitostawski był na audjencji w województwie gdzie nagle zasłabł; gdy pierwszy atak minął starosta czując się lepiej usiłował wyjść z gmachu województwa lecz uległ ponownemu atakowi serca — Śmierć nastąpiła na tychmiast

Armia polska otrzyma paradne mundury

Biuro historyczne M. S. Wojsk opracowało nowe wzory mundurów paradnych dla oficerów i szeregowych Wojsk Polskich — Wzory mundurów dla żandarmerji i piechoty zostały już zatwierdzone i w krótkim czasie zostaną zaprowadzone przede wszystkim w oddziałach, mających kontakt z reprezentacją a więc w pierwszym rzędzie otrzymają nowe mundury oddziały zamkowe Prezydenta Rzplitej co ma nastąpić w ciągu stycznia br. następnie zaś oddziały które będą występowały w uroczystościach

Mundur paradny piechoty składa się z rogatywki dość wysokiej z żółtym otokiem nad daszkiem ze słońcem w otoku z orłem pośrodku — Rogatywka zaopatrzona będzie w kitę białą dla oficerów a czerwona dla szeregowych oraz białą i czerwoną z grzegiem dla podoficerów — Następnie mundur składać się będzie z ułanki z żółtymi rabatami i żółtym kołnierzem — Ułanka koloru granatowego i takiego koloru spodnie z lampasem żółtym podwójnym dla oficerów a pojedynczym dla podoficerów

Mundur dla żandarmerji będzie się przestał wiać następująco: hełm (wzór z 1831 roku odpowiednio zmodyfikowany) na grzebieniu hełmu końską kita biała dla oficerów a czerwona dla szeregowych kurtka czyli kolet podobny do austriackiego waffenrocka na kołnierzu sukno czerwone na naramiennikach bujony i pas srebrny, barwa koletu i spodni jasnoniebiesko — szara (błękit jasny) spodnie barwy jasno-błękitno — szarej z lampasem czerwonym pojedynczym dla podoficerów a podwójnym dla oficerów przez ramię na pasku srebrna ładownica

Liga Ochrony Przyrody

Dnia 10 bm 1930 r. został zorganizowany Oddział Poznański — Pomorski Ligi Ochrony Przyrody, którego zarząd stanowią: prezes — b. kurator B. Chrzanowski, I wiceprezes — kurator J. Szewin, II wiceprezes — prof. dr A. Wodźczko sekretarz — Mg F. Krawiec skarbnik — J. Urbański — Jak wiadomo Liga Ochrony Przyrody zabiega o zachowanie oblicza ziemi ojczystej w pierwotnym lub historycznie wytworzonym stanie

Członkowie Ligi mogą być osoby prywatne, opłacające składkę roczną wysokości 3 zł; bądź też organizacje, przy czem składka roczna wynosi po 30 groszy od członka

Wobec zorganizowania Oddziału Ligi na Pomorskie i Pomorze uprasza się Towarzystwa związane z wpłacaniem składek na ręce zarządu oddziału który mieści się w Poznaniu ulica Słowackiego 4-6 II piętro — Dyżury członków zarządu odbywają się w piątki od godz. 18 — 19 — Na życzenie wysyła się statut Ligi i inne druki

poślubia Helenę z bar. Rosenów kobietę niezwyklej zalet, która odtąd wiernie i oddanie współpracuje z nim jako najlepszy przyjaciel i towarzyszy — Dorobek kompozytorski Paderewskiego po przez muzykę taneczną liryczną i orkiestralną po przez pieśni do słów Asnyka i Mickiewicza aż do opery Manru — olbrzymi — Każdy jego utwór witany jest z zachwytem i podziwem, podobnie jak i jego liczne koncerty z którymi jeździ po całym świecie jako triumfator — A przecież ten człowiek miał jeszcze dosyć czasu by włożywszy całą treść duszy polskiej w muzykę nie oderwać się od świata realnego i trosk Narodu

Groza wojny bałkańskiej obudzenie się nadziei polskich, że nadchodzi czas walki zbrojnej o Polskę, konszachty polityczne zaborców o zdołanie duszy polskiej na wypadek starcia zbrojne go walki politycznej wśród stronników polskich o przyszłą orientację — wszystko to nie było obce Paderewskiemu który w sytuacji orientował się doskonale a nawet jasnowidząco — Wielki artysta był nie mniejszym politykiem i dyplomata i w tej dziedzinie miał zdać wkrótce egzamin

Paderewski miał orientację, której w sztuce i w życiu oddawał całego siebie na usługi — Tą orientacją była niepodległość i wiara w jej pełne odzyskanie

Kiedy więc nad Europą zawisły ciężkie chmury niepokoju chmury zapowiadające nieuchronną burzę, kiedy na arenę życia zaczęli się wysuwać ludzie co się Narodowi na wodzów narzucać chcieli a w szlachetnej może zresztą trosce o los Polski szukali dróg wyjścia dla niej w porozumieniu z Jej wrogami Paderewski jako wielki mąż stanu cisnął potężną błyskawicę, by nią rozświetlić ciemne zakamarki po których błądziła myśl polityczna polska

Wierząc że Polska powstać musi i wierząc w to co się innym nierealnym a nawet obłądnym wydawało że Polska będzie zjednoczona a nie znowu podzielona rzuca ostrzeżenie wyraźne i dobitne — Stawia własnym sumptem w roku 1910 w Krakowie w 500 rocznicę Grunwaldu pomnik by ten mówił jasno i wyraźnie

Zarząd postanowił współdziałać w urzędzeniu Akademji Tatrzańskiej w Poznaniu zorganizować w ciągu zimy cykl odczytów z dziedziny ochrony przyrody o charakterze kursu przeczona przedewszystkiem dla młodzieży i zająć się propagandą idei ochrony przyrody wśród najszerszych warstw społeczeństwa

Należy się spodziewać, że do Ligi Ochrony Przyrody zechcą przystąpić tak wszystkie towarzystwa, które jeszcze nie są członkami Ligi, jak również liczne osoby prywatne które doceniają znaczenie idei ochrony przyrody

Ciekawy objaw

Dotychczas twierdzono że najgłębszą żywiłową nienawiść żywiły koty do szczurów — Okazało się że tak nie jest — Uczony chiński Sing — Li poświęcający się badaniom nad psychologią zwierząt stwierdził że na 5 kotów wychowanych przez kotkę 4 będzie zawzięcie polowało na szczury — Jeśli jednak 10 kociaaków wychować bez kotki to żadne z nich nie stanie się łowcą szczurów Sing — Li próbował hodować razem małe szczury i kocięta — Dało to znakomite rezultaty a gdy pewnego razu kot-łowca rzucił się na szczura wychowany razem ze szczurami kot obronił go z wielką energją

Z piasku pustyni wykopano staroegipskie miasto

Prowadzone od dłuższego czasu prace wykopały liskowe około odgrzebania staro — egipskiego miasteczka Tel-el-Amarna uwieńczone zostały nadzwyczajnym sukcesem — Odkopano cały labirynt ulic z różnymi ślepymi uliczkami — Prace były niesłychanie utrudnione ponieważ miasto przywalone było grubą warstwą piasku

Na dziedzińcu jednego z domów odkryto dzbanek nakryty czarką — W dzbanku tym znajdował się skarb złożony z kilku brył złota i srebra, pierścieni i klamer oraz srebrnego posążku bożka Chetytów nakrytego złotą czapczką — Waga znalezionych przedmiotów wynosi 8 uncj (ćwierć kilograma) złota i 3 uncje srebra

Nieopodal wygrzebano z pod piasku misterne wyrzeźbioną figurę kobiecą stanowiącą nadzwyczaj cenny okaz sztuki staro — egipskiej — Przynajmniej jest to posąg królowej Ankhnesen-pa-Aten, żony Tutankhamena

W innej części miasta odkryto dom bogatego kupca egipskiego — Dla uczonych przedstawia on niezwykłą zagadkę ponieważ różni się zupełnie od architektury egipskiej

Więści o krótkiej treści

Przy budowie tamy wodnej pod Bourg d'Oisana (Francja) zasypanych zostało 20 robotników — 3 jest zabitych; 27 rannych

Trzej chłopcy utonęli podczas ślizgania się na lodzie pod Ządzborgiem (Prusy Wschodnie)

Pertenax oświadcza w Echo de Paris przy omawianiu konfliktów polsko niemieckich i niemieckich skarg do Ligi Narodów że celem rządu Rzeszy jest podburzenie wszystkich państw przeciwko Polsce — Nie chodzi o naprawienie krzywd ale o zmianę granic to jest celem polityki niem:

O ile zwolennicy walki z Rosją oceniając ówczesną sytuację polityczną dążyć chcieli etapami do zrealizowania niepodległości rezygnując z powstania Polski zjednoczonej Paderewski stał wiając pomnik dumy i sławy przodków jako wiadomy znak wytycznej i wskazań historii politycznej nie zmanifestował swoje postępowanie na jutro: front przeciwniemiecki — Polska zjednoczona niepodległa i wielka!

I pomnik ten przemówił! Mówił przez niego nie tylko Paderewski ale cały Naród! Bo Paderewski tkwiąc głęboko w tym Narodzie w jego instynktach narodziłym nie uznawał i nie wyznawał polityki niewiary, nie był zwolennikiem obozu słabości — Grunwald Paderewskiego na wzburzonym i niepewnym morzu przedwojennych nastrojów widniał, jak latarnia morska ostrzegająca płynące ku celom okręty Grunwald Paderewskiego — to wskazanie drogi jutra Polski do której dojść można tylko w walce z bronią w rękę — i to przeciw Niemcom

Tymczasem o wywarcie wpływu na kierunek drogi na którą wejść miała Polska wiedząc że wojna idąca będzie i musi być wojną o nią zabiegają Austria — Zabiegały gorące czynniki radykalne, które nie chciały — a w rozumowaniu swojem znajdowały uzasadnienie — ominię jedynej sposobności walki zbrojnej wierząc znowu że tylko pokonanie Rosji pozwoli odbudować chociażby część Ojczyzny, czy nawet zjednoczenie jej w większychobszarach pod dwoma już tylko wrogami — Nie wiedząc czy się uda wygrać wszystko przypuszczali że trzeba wygrać to co się da I jakkolwiek skutki tej orientacji były omdienne aniżeli przewidywania jej twórców i wysiłki legionów polskich po stronie państw centralnych nie poszły na marne to przecież jest i pozostanie faktem niezbitym że bez zajęcia przez Naród Polski frontu antyniemieckiego powstanie Państwa Polskiego nie miałyby miejsca a Polska nie brała by udziału po stronie zwycięzców A to było momentem dla sprawy Polskiej decydującym (Ciąg dalszy nastąpi)

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 22. grudnia 1930 r.

Złoty jubileusz doktorski

W sobotę dnia 20 bm obchodził znany i wielce szanowany lekarz p szambelan dr Hipolit Lniński rzadką uroczystość i to złoty jubileusz doktora medycyny. — Dyplom doktoratu otrzymał 50 lat temu na uniwersytecie wrocławskim — Powinnowania złożyli między innymi p starosta dr Zalewski, ks kanonik Makowski w imieniu lekarzy chojnickich i lekarzy obwodu kaszubskiego p dr Jan Łukowicz I z dalszych okolic nadeszło dużo życzeń i telegramów.

Do życzeń ogólnych dla zasłużonego sędziwego Jubilataprzyłącza się i redakcja pisma naszego

Pewną kwotę pieniędzy

w portmonetce, którą znaleziono odebrać można na Posterunku Policji Państwowej

Tłumy na jasełkach Gdy się Chrystus rodzi

Kolejowe P W osiągnęło w wczorajszą niedzielę sukces niebywały przez wystawienie jasełek Gdy się Chrystus rodzi — Na przedstawieniu popołudniowym sala była nabita do ostatniego miejsca przez dziesiątki wojsko i dorosłych — Należy pochwalić inicjatywę K P W, które niezważając na znaczne wydatki dało dla dzieci przedstawienie bezpłatne — Trzeba było widzieć tę rozbiawę na dziesiątki, która wnosila gromkie okrzyki radości czy to na zjawienie się djabła, śmierci itd ażeby móc ocenić jaką naprawdę wspaniała nie spodziankę gwiazdkową sprawiła jej brać kolejarzka — Do prawdziwego nastroju gwiazdkowego przyczyniło się w wielkiej mierze piękne przemówienie ks Gołuskiego

Wieczorne przedstawienie cieszyło się nienotowaną długo już w Chojnicach frekwencją publiczności — Być może że wpłynęły na tę okoliczność niskie ceny — Jesteśmy raczej tego zdania co stwierdzamy też z zadowoleniem że sztuka religijna jest magnesem przyciągającym każdorazowo masy społeczeństwa chojnickiego — Przechodząc do samego przedstawienia to trzeba zaznaczyć że pojedyncze role — a było ich bardzo dużo — były oddane starannie przy wykorzystaniu maksimum możliwości odtwórców — amatorów — Umiejętne rzucanie reflektorów oraz bogactw kolorowych światła przyczyniło się do uwypuklenia toczącej się akcji — Nader gustowna dekoracja nadała jasełkom należytej wyrazistości Chór męski w I i III akcie przyczynił się waleń do podniesienia uroczystego nastroju — Harmonijny żywy obraz był godnym zakończeniem jasełek — W antraktach przygrywała doskonała — jak zwykle orkiestra kolejowa a mali deklamatorzy popisywali się swą umiejętnością recytatorską — Jeżeli w całej naszej recenzji nie wymie-

Z Pomorza

Radońsk — Za zakłócenie spokoju i śpiewanie sprośnych pieśni odpowiadali przed Sądem Pow w Sepólnie synowie gospodarzy Klatt Otto i Bettin Hermann — Sąd po wysłuchaniu świadka orzekł: Klatt Otto 100 zł grzywny w razie nieściągalności 10 dni aresztu i kosztu postępowania Hermann Bettin został uwolniony od winy i kary

Zakłócenie spokoju i rzucanie kamieniami Przed Sądem Powiatowym w Sepólnie odpowiadał Bettin Hermann za zakłócenie spokoju i obrzucanie kamieniami domu p Schmidta — Sąd jednak po wysłuchaniu świadków skazał oskarżonego na 3 dni aresztu i ponoszenie kosztów

Znęcanie się nad zrebakiem — Klatt Otto stawał przed Sądem Pow za znęcanie się nad zrebakiem stanowiącym własność p Erdmanna — Sąd po wysłuchaniu świadków zasądził K na 3 dni aresztu i kosztu postępowania

Lutowo — Nielegalne przekroczenie granicy Przed Sądem Powiatowym w Sepólnie odpowiadała za nielegalne przekroczenie granicy w czasie zbierania jagód Katarzyna Grunau; Anna Michalska; Anna Piszke; Gertruda Węgierska (z Niechorza) oraz Cicherówna Anna — Sąd uznał winę tylko Michalskiej, którą skazał na 7 dni więzienia i ponoszenie kosztów — Resztę oskarżonych uwolnił

Sypniewo — Wykład — Z inicjatywy Wielebnego ks administratora Lewandowskiego urządził do tutejsze Katolickie Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Męskiej w niedzielę dnia 14 bm w sali p Pieruckiego wyświetlenie obrazów z miejsca cudownego w Lourdes

Następnie urządzono zebranie propagandowe Miesiąca Pomorza zorganizowane przez tuż Koło Związku Obrony Kresów Zachodnich — Zebranie powyższe zagał przewodniczący p Gracz oddając głos p Waškowiakowi który wygłosił wykład na temat Pomorza i Morze oraz ich znaczenie geograficzne jak i gospodarce — Zebranie zakończono odśpiewaniem Roty

Toruń — Kierownicy cukrowni chełmińskiej Orlewicz i Lange skazani na więzienie — Dnia 17 bm zakończyła się przed Sądem Okręgowym w Toruniu 5 dni trwająca rozprawa przeciwko byłemu inspektorowi cukrowni w Chełmży Kazi-

niliśmy ani nazwiska reżysera, aktorów, dekoratora i tylu innych zasługujących na to w całej pełni to właśnie dlatego że wymieniacząc jednego skrzywdzilibyśmy drugiego Taki bowiem ogrom pracy wysiłku i poświęcenia włożono w wystawienie jasełek

Radjo stało się obecnie powszechnym źródłem rozrywki i nauki

Ze względu na święta Bożego Narodzenia sprawa nabycia radjo — odbiornika staje się szczególnie aktualna — Właśnie obecnie światowej sławy firma Telefunken wypuszcza na rynek nowy aparat pn Telefunken 33 W/L — Aparat ten posiada wbudowany głośnik 4-biegumowy i jest za silany z sieci świetlnej — Należy tylko włączyć w tydzie sznura do kontaktu elektrycznego aby moc korzystać z programów radiowych

Aparat jest tak udoskonalony, że wystarczy antena pokojowa dla odbioru nietylko stacji miejscowej lecz również mocniejszych stacji dalszych w większej lub mniejszej mierze, zależnie od warunków miejscowych i atmosferycznych — 10 do 15 mtr drutu niedostrzegalnie umieszczonego w pokoju wystarczy w zupełności aby być połączonym z całym światem — Zastosowanie ostatnich zdobyczy techniki i duży zbyt tego typu aparatów umożliwiły wydatne obniżenie ceny — Aparat taki można otrzymać w każdym większym radjo — magazynie za cenę 730 — wraz z wszelkimi przyborami — Koszt zaś anteny, którą można sobie samemu założyć i mniejszych przyborów nie przekracza sumy 10 do 20 — Ogółem więc koszt instalacji aparatu Telefunken 33 W/L wyniesie około zł 750 to jest przy amortyzacji rozłożonej na 2 lata zł 1 — dziennie — Prawie wszyscy odsprzedawcy liczą się z obecnym trudnym położeniem go spódarczem i ułatwiają nabycie radjoodbiornika zgađając się na spłatę ratami

Proszę raz zażądać np u p Wrycz-Rekowskiego demonstracji tego aparatu i każdy niewątpliwie przekona się o słuszności moich wywodów i zakupi na gwiazdkę radjoodbiornik Telefunken 33 W/L

Powiat

Konarzyń — Ofiarność — Właściciel majątku p Cyrold z Małych Konarzym okazuje zawsze wielką ofiarność dla ludności ubogiej zwłaszcza kaszubskiej — Tak nie zamykał bram swoich p Cyrold ludności np z Lipienic gdy wioska ta spłonęła w roku 1924 gdyż udzielał słomy i siana żubrości tej ludności — Również okazał p C swoją ofiarność gdy wybudowano Pow Osrodek Zdrowia w Lipnicy bo złożył na ten cel 30 ctr kartofli i 20 ctr żyta Ręka jego jest i będzie zawsze otwarta dla ubogich i nieszczęśliwych

mierzowi Orlewiczowi dyrektorowi tejże cukrowni Ernestowi Langemu i kierownikowi Adolfowi Buschowi, obecnemu dyrektorowi cukrowni w Pelplinie — Akt oskarżenia zarzucał wyżej wymienionym że od roku 1925 do kwietnia 1930 jako kierownicy cukrowni w Chełmży dosypywali do saletry piasku w zamiarze przysporzenia sobie i cukrowni korzyści materialnych przeczco wyrzadzili cukrowni jak i jej odbiorcom szkodę w wysokości przeszło 200 tysięcy zł — Sprawa ta o której pisaliśmy swego czasu obszernie poruszyła całe społeczeństwo pomorskie gdyż w związku z otrzymywaniem przez plantatorów buraków cukrowych fałszowanej saletry zbior buraków z każdym rokiem stawał się mniejszy co powodo wało nieobliczone wprost straty — Na rozprawę obecną powołano około 60 świadków i 2 rzeczoznawców — Po ukończeniu przewodu sądowego trybunał pod przewodnictwem wiceprezesa Lipińskiego wydał wyrok mocą którego skazał Orlewicza na 6 miesięcy więzienia zaś Langego na 2 miesiące więzienia zaliczając obydwom areszt śledczy — Ponadto w myśl wyroku obaj oskarżeni ponoszą koszty sądowe — Oskarżony Busch uwolniony od winy i kary — Obrona i prokurator wnieśli od wyroku tego apelację

Chełmża — Uroczystość konsekracji wielkiego ołtarza w kościele pokatedralnym — Z powodu że dawniejsza płyta (mensa) na wielkim ołtarzu nie odpowiadała przepisom kościoła powziął prze wielebny ks prałat Szydlik myśl sprawić nową odpowiednią do wymagań kościoła, którą wykonał p Kamiński z Wąbrzeźna — W niedzielę dnia 14 bm o godzinie 7,30 przybył Najprzewielebniejszy ks Biskup Stanisław Wojciech celem konsekracji ołtarza i zamurowania w kamieniu relikwii świętych — O godzinie 9 wręczył Najdostojniejszy Pasterz w otoczeniu Duchowieństwa poprzedzony przez szereg dzieci sypiących kwiecie do katedry — Nad porządkiem czuwała Straż Pożarna — Gdy wchodził przy wejściu do katedry zabrzmiał z chóru wzorowo wycwiczony hymn Tu es Petrus — z akompaniamentem organów a zbliżywszy się do ołtarza odmówił dłuższe modlitwy — Po tem rozpoczął Najdostojniejszy Pasterz ceremonie antyfoną Introibo ad altare Dei — Asystujące aktowi konsekracji Duchowieństwo jak ks prałat Szydlik, ks radca Gulgowski z Kiel-

basina, kanonik kapituły loretańskiej, ks prob Ziemkowski z Papowa Biskupięgo; ks prałat Szuman z Nawry; ks prob Pellowski z Dzwierzna; ks prob Szuchmielski z Trzepcza ks prob Baniecki ks ks wikary z Chełmży otoczyło wieńcem ołtarz i Najdostojniejszego ks Konsekratora — Pełne znaczenia święcenia wodą błogosławieństwa siedmiokrotne obchodzenie i okadzanie ołtarza namaszczenie go olejami św przytem odśpiewanie antyfon i odmówienie psalmów trwało blisko dwie godziny — Najważniejszym momentem była chwila gdy podczas odmawiania psalmu Miserere mei Deus umieszczał w kamieniu ołtarza relikwie świętych Wawrzyńca i Ewarysta i najświętszą z relikwii cząstkę prawdziwego Krzyża Chrystusowego — Po zamurowaniu kamienia i położeniu na nim pieczęci uniósł się z pięciu miejsc ołtarza dymkadzidła i rozbliżyło 5 świec woskowych ułożonych w kształcie krzyżyków a równocześnie na stąpiło odmówienie hymnu Przybądź Duchu Św Na zakończenie zaś św aktu zabrzmiał hymn chwały i dziękczynienia De Deum Laudamus — Po skończonej ceremonii przemówił ks Arcypasterz i w podniosłych słowach wskazał na znaczenie i ważność konsekracji następnie przemawiał ks prałat Szydlik składając gorące podziękowanie za dokonanie poświęcenia — Po zajęciu tronu przez ks Arcypasterza rozpoczęła się uroczysta suma celebrowana przez ks radcę Gulgowskiego w asyście ks Gabrycha jako djakona i ks prof Banickiego jako subdjakona — Wspaniałą łacińską mszę Witta wykonał chór św Cecylii pod dyrekcją dzielnego dyrygenta organisty p Dorawy — Należy też zaznaczyć że chór wykonał wzo rowo Introit Gradual Offertorium i Komunio — Kazanie zastosowane do uroczystości wygłosił ks wikary Lewandowski — Po nabożeństwie około godz 1 opuścił Najprzewielebniejszy ks Arcypasterz katedrę i błogosławiąc licznie zebranych, czcią i miłością przejętych wiernych udał się na plebanję skąd po krótkim wypoczynku wrócił do Pelplina — Miasto przybrało w dniu uroczystości szatę odświętną przez wywieszenie licznych sztan darów

Jeden z obecnych

Warlubie — Przedstawienie Sokół — Miejsowe towarzystwo gimnastyczne Sokół urządza w drugie święto Bożego Narodzenia o godzinie 7,30 wieczorem w sali Popławskiego przedstawienie teatralne pod tytułem Gwiazda Syberji dramat w 4 aktach Starzeńskiego z następującym programem:

1) koncert orkiestry szkolnej, 2) przywitanie gości, 3) deklamacje, 4) sztuka teatralna Gwiazda Syberji, 5) żywy obraz, 6) występ męskiej drużyny sokolej, 7) zakończenie

Ceny miejsc: Miejsce rezerwowe 2 złote 1-sze 1,50 zł; 2 1 zł wstęp na salę 0,50 zł

Próba generalna odbędzie się w poniedziałek dnia 22 bm o godzinie 6 po południu — Wstęp dla dzieci 20 groszy dorosłych 1 zł

Bilety poprzednio nabywać można w aptece p Dreszkowskiego

Przybycie hydroplanów do Tenitry w Maroku

12 z pośród 14 hydroplanów włoskich, które podjęły lot do Ameryki Południowej przybyło wczoraj po poł do Tenitry w Maroku pod kierownictwem ministra lotnictwa Balbo

Czytajcie i rozpowszechniajcie

„Dziennik Pomorski“

Gleba: Modów Rolnych w Poznaniu

Poznan, dnia 20. XII. 1930 r.

Warunek: uniwersal. hań. 10. st. zasađ. ładunki wago-
costawa zalaż za 100 kg, w złotych.

Zyto	18,00—18,50
Pszonka	22,50—24,00
Jęczmień przemysłowy	20,00—21,50
Jęczmień brow.	25,00—27,00
Owies	18,75—20,00
Maka 2. 65% w. work.	—31,50
Maka p. 65% w. work.	42,75—45,75
Otręby żytnie	11,25—12,25
Otręby pszenne	13,00—14,00
Rzepak	41,00—43,00
Groch polny	00,00—00,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Ziemniaki jadalne	2,00 2,30

RUCH w TOWARZYSTWACH

Lutnia — Dziś w poniedziałek lekcja śpiewu dla chóru mieszanego o godzinie 20 w szkole — O komplet uprasza się Dyrygent

Katolickie Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży żeńskiej Niniejszem podajemy do wiadomości że dnia 30 bm odbędzie się tegoroczne walne zebranie Na porządku obrad: sprawozdanie roczne, uzupełnienie zarządu i wykład p prof Bieszka Ścisły program podamy później Prezesa

Przetarg przymusowy

We wtorek dnia 23. grudnia br. o godz. 11-tej sprzedam w **Chojnicach** w lokalu 1-let. Heinricha ul. Człuchowska najwięcej dajacemu za gotówkę:

100 butelek wina krajowego
150 but. wina czerwonego francusk.
Licytacja odbędzie się napewno.

Szeleziński
komornik sądowy. 1885

Przetarg przymusowy

We wtorek dnia 23. grudnia br. o godz. 10-tej sprzedam w **Chojnicach** ul. Człuchowska w lok. 1-let. Heinricha najwięcej dajacemu za gotówkę:

15 kasetek papieru listow.
3 wieczne pióra (złote).

Szeleziński
kom. sądowy. 211542

Przeprowadzłam się

z Lichnów do Deregowic
M. Murkowa
akuszerka Obw.

Poznaną osobę, która

zabrała sanki

z ul. **Ramy** uprasza się o zwrot. W przeciwnym razie nastąpi doniesienie policji.
LÜDTKE,
Saroszkólna 24.

Baczność!

Towarzystwo P. W. Angowice urządza w drugie święto dnia 26 bm.

zabawę

taneczną.

Początek o godz. 6-tej po poł.
O liczny udział proszą

Zarząd.

Na Gwiazdkę:

kwitujące **Hiazinty,**
" **Tulipany,**
" **Alpejskie fiołki,**
" **Az lea,**
" **Primulki,**
" **Chryzantemy.**

Palmy, Araukarie, liściaste rośliny, koszyki, cięte kwiaty, poleca we wielkim wyborze

K. BLASZCZYK,
Szosa Gdańska.

1 bryczkę**i 1 samojazd**

tanio na sprzedaż.
zapyt. **Młyńska 20.**
entl. na spłatę.

Potrzebni od zaraz na gospodarstwo rolne w Chojnicach

pasterz do bydła

oraz

dziewczyna

do oprzętu.

Zgłoszenia przyjmuje

p. Stadolski,

Sz. Gdańska 38.

Pamiętaj!

o zakupach gwiazdkowych
we Firmie Bracia Hubert,
Chojnice, ul. Gdańska 18.

Perfumy, mydełka toaletowe, wody kolońskie, wody kwiatowe, kartoniki zaw.: mydełko i perfum, manikury.

—: Wielki wybór —:
Pierwszorzędne gatunki.
Wyroby Krajowe i Zagraniczne.

August Müller, Chojnice

Najstarszy i największy skład jubilerski na miejscu

Artykuły złote i srebrne
Najmodniejsze nowości w biżuterji

Zegarki damskie i męskie najlepsze marki po wszelkich cenach. Artykuły podarunkowe nikielowe, mosiężne i posrebrzane.

Obrączki ślubne, artykuły optyczne sztucze alpak., posrebrzane i czyste srebrne Bogaty wybór kryształów białych i kolorowych

Reparacje, wprawianie brylantów oraz rytownictwo wykonuje się akuratanie.

Książki :—: Obrazy

Polecamy na gwiazdkę:

Wielki wybór torebek damskich i dla dzieci, ostatnie nowości, portmonetki, portfele, papierośniczki, teki, plecaki. Kasetki, kałamarze, podkładki na biurko, teki z przyborami do pisania, piórka wieczne, albumy do poezji i pocztówek w skórec i płótnie koszyki do kwiatów, figury alabastrowe, wazony, manicury, skrzynki z przyborami do szycia, szachy i różne gry dla dzieci i dorosłych. Zabawki w wielkim wyborze, konie na biegunach obciążone skórą, wózki dla lalek, strój choinkowy

Księgarnia Dziennika Pomorskiego

Ekspedycja samochodami

i transport mebli

Polecam mój samochód ciężarowy
do transportów każdego rodzaju.

B. Borkenhagen

Chojnice, u. Dworcowa 7.

Tel. 6.

Tel. 6.

FILM!

Każdy kto się interesuje filmem bez względu na wiek i zawód niech poda swój adres i znaczek na odpowiedź

„Empefilm“ Kraków.

Poszukujemy zdolnych odpowiedzialnych osób celem uruchomienia oddziałów w całej Polsce.

We wtorek dn. 23 bm.

o godz. 8-mej rano odbędzie się sprzedaż **mięsa wleprzowego** w taniej jacie. Cena 80 gr. za funt.

Na sprzedaż:

wóz wyjazdowy,
gramofon z płyt.
i sroma cfr. 2 zł.
ulica Młyńska 20.

Mieszkanie

2 pokoje z kuchnią
do oddania.

Osada przy Szosie
Bytowskiej Nr. 8a.

Poszukuję od 1. 4. 31.

1 skótarza do 50 krów,

1 świniarka,

1 fornala i 1 ręcznika

wszystkich z zaciągiem.

Majętn. Szlach. Nowocerkiew.

R. Frelwald nosi. **Richter**
telefon 47.

poleca **na gwiazdkę**

i sylwestra

WINA Francuskie, Tokajskie

Poludniowe i Deserowe

Burgundzkie, Mozelskie

i Benske.

Wielki wybór

Koniaku - Rumu

Araku - Likieru.

Pokojówka

umiejąca prasować i szyc

może się zaraz zgłosić.

Gdzie wskaże eksp. Dz. Pom.

Służąca

z gotowaniem od zaraz

potrzebna

Zgłośz **Gdańska 2.**

Restauracja.

Stróż nocny

potrzebny natychmiast

Br. Pichert,

T. z o. p.

Praktyczne

podarki gwiazdkowe!

Nadzwyczaj. warunki spłaty!

Futra damskie i męskie

czapki futrzane, skórki

futrzone, koldry, miechy

do ogrzewania

nóg, blamy futrzane.

Pierwszorzędne wykonanie

plaszczów futrzanych

we wszystkich modnych

rodzajach futer.

O. WEILAND

Gdańska 3. Tel. 188

Ruśnierstwo Dworcowa 10.

Ogłaszajcie

w Dzien. Pomorskim.

Czy Szan. Państwo zaopatrzyli się już w podarki gwiazdkowe dla swych bliskich?

Proszę zwiędzić mój interes bez przymusu kupna, a przekonacie się Szanowni

Państwo o wielkim wyborze najrozmaitszych **PODARKÓW GWIAZDKOWYCH**, jak:

towary więzione, trykotaże, koszule dzienne, skarpetki,

rękawiczki, krawaty, artykuły skórzane, robotki ręczne,

towary mosiężne i nikielowe. Kryształ, porcelana, szkło i fajans

Ludwig Rasch
Chojnice